

РЮНОСКЕ
АКУТАґАВА –
МАЙСТЕР
ЯПОНСЬКОЇ
НОВЕЛИ

ЗАРУБІЖНА
ЛІТЕРАТУРА

7 КЛАС

РЮНОСКЕ АКУТАґАВА

1.03.1892-24.07.1927

- Японський **письменник**;
- відомий **автор новел**;
- **класик** нової японської літератури;
- батько композитора Ясуси Акутагави і драматурга Хіросі Акутагава;
- у 1935 році в Японії заснована **літературна премія імені Рюноске Акутагави**.

ЗАУВАЖТЕ

- В Японії імена людей звучать **НЕ** так, як у європейців.
- **Спочатку** там називають **прізвище**, а потім — **ім'я**.
- Тож **Акутаґава** — **прізвище** класика японської прози, а **Рюноске** — його **ім'я**.

ДИТИНСТВО

- Народився **1 березня 1892 р. в Токіо** (Японія) в сім'ї торговця молоком.
- За давнім національним літочисленням, Акутаґава народився у годину Дракона, дня Драконамісяця, року Дракона. Тому назвали його Рюноске: **перший ієрогліф імені – «рю» означає «дракон».**
- Коли хлопчику виповнилося **10 років, його мати померла**, тому Рюноске всиновив дядько матері.
- У сім'ї дядька дбайливо зберігали культурні традиції. Захоплювалися давньою поезією, старовинним живописом.

ОСВІТА

- У 1913 р. Р. Акутаґава **вступив на відділення англійської літератури** філологічного факультету **Токійського імператорського університету.**
- Почав писати перші твори ще в університеті.
- Разом із друзями видавав журнал «Сінсітьо» («Нова течія»).

Токійський університет

ПЕРШІ ТВОРИ

- У 1915 р. він написав оповідання «Ворота Расьомон», а в 1916 р. — «Ніс», що **одразу стали популярні в Японії.**
- Після завершення навчання юнак **працював викладачем англійської мови** у Воєнно-морській школі, журналістом у газеті в місті Осака.
- Проте **ніколи не припиняв літературної праці.**

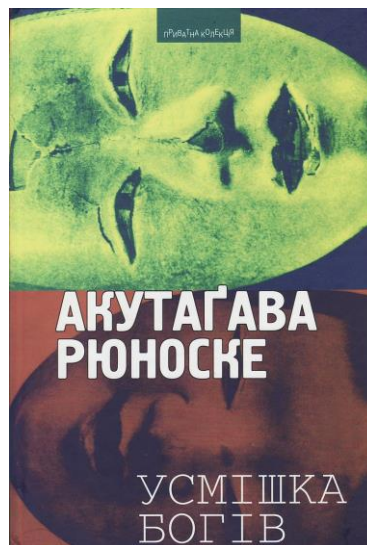
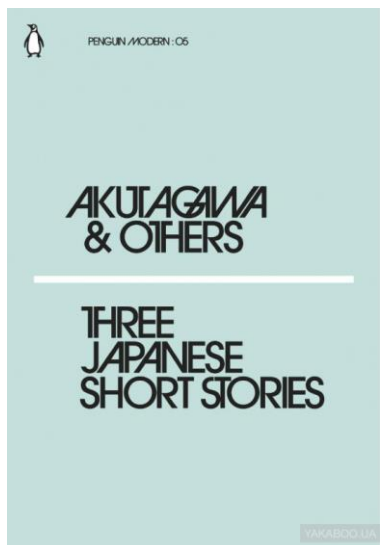
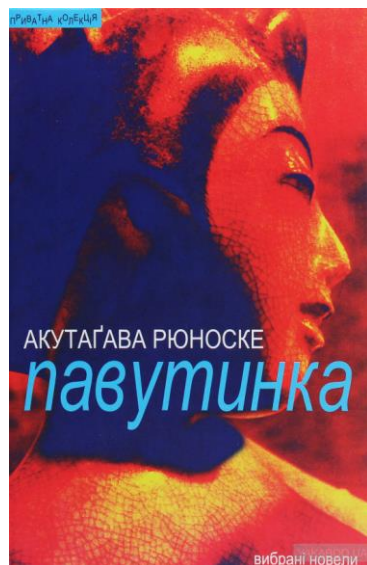
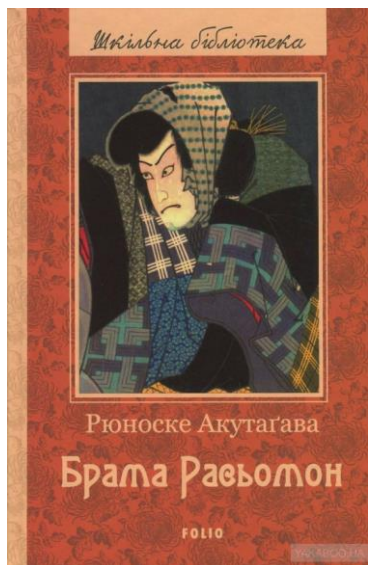

ЦИТАТА

Викладання йому **не подобалась:**

*«Варто мені побачити обличчя учнів, як відразу ж охоплює нудьга – і тут уже нічого не вдієш. Зате я моментально оживаю, **коли переді мною папір, книги, перо й добрий тютюн**».*

ТВОРЧІСТЬ І ПЕРЕКЛАДИ

- Акутагава став майстром оповідань і повістей, в яких у саркастичному стилі він описував людський егоїзм та марноту життя.
- Всього написав трохи більше **20 новел.**
- Найпопулярніші переклади Акутагани зробив **Іван Дзюб.**
- Особливо важливо, що переклади були здійснені **напрямку з японської на українську мову.**

У КІНЦІ ЖИТТЯ

- За свого життя Р. Акутаґава зазнав не тільки слави, але й чимало трагічних моментів.
- Всі останні роки життя Акутаґава переживав **сильне нервове напруження**.
- **Акутаґава наклав на себе руки 24 липня 1927, прийнявши смертельну дозу снодійного.**
- Він помер надто рано й несподівано для всіх **у віці 35 років**.
- **У 1935 р.** Кікуті Кан, друг письменника, **заснував Премію імені Р. Акутаґави для молодих митців Японії**, що залишається однією з найпрестижніших і нині.

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ АКУТАҐАВИ

1. **Філософський характер творів** (загальнолюдські питання — добро і зло, життя і смерть, справедливість і несправедливість, удосконалення людського «я» тощо).
2. **Національна специфіка** – релігії, культури, історії.
3. **Широта тлумачення змісту.**
4. **Поєднання вигадки та реальності.**
5. **Акцент на психологічних проблемах.**

БУДДИЗМ

- З VI ст. в Японії головною релігією стає буддизм, який приніс ідею особистої відповідальності людини за власні вчинки.
- Засновник буддизму і головний об'єкт поклоніння в ньому – принц Гаутама Сіддхартха.
- За легендою, у віці тридцяти п'яти років Гаутама досяг просвітління й докорінно змінив своє життя.
- Послідовники назвали принца Буддою, що в перекладі означає «просвітлений», «пробуджений».
- Мета буддистів – досягнути духовного просвітління.
- Позбавитись страху, невігластва, егоїзму, лінощів, заздрощів, жадібності та інших вад.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Складіть таблицю **«Реальне-фантастичне»** у творі.

2. Напишіть у зошит прихований (символічний) зміст образів новели «Павутинка» Р. Акутаґави.

- Будда.
- Лотос.
- Озеро.
- Павук.

ПОЯСНІТЬ ОБРАЗИ СВОЇМИ СЛОВАМИ!

РЮНОСКЕ АКУТАґАВА. НОВЕЛА «ПАВУТИНКА». ФІЛОСОФСЬКИЙ ЗМІСТ. ПІДТЕКСТ

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

7 КЛАС

КОМПОЗИЦІЯ

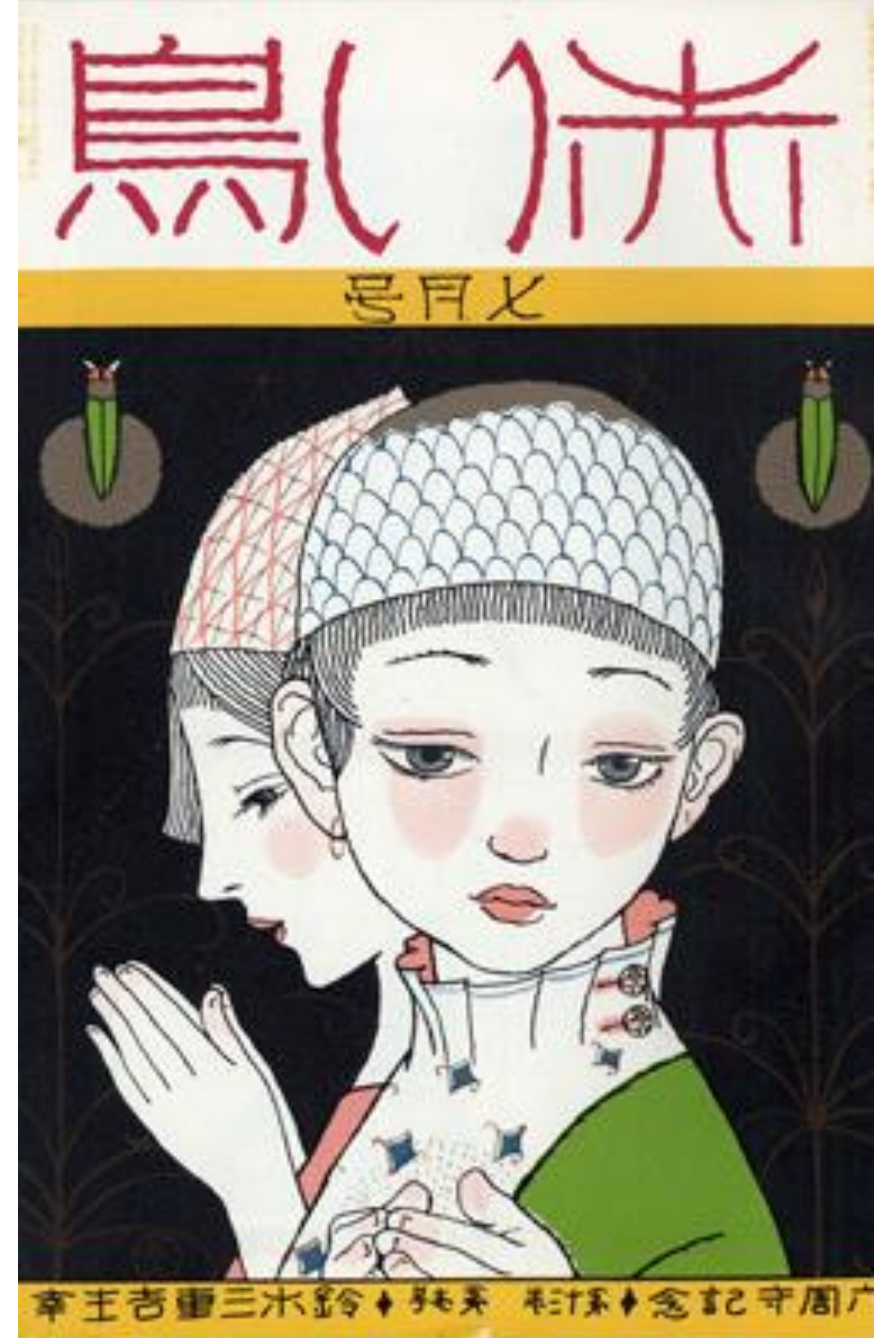
- **Експозиція** — Будда гуляє в раю.
- **Зав'язка** — Будда раптово задивляється в пекло, бачить Кандату, вирішує йому допомогти.
- **Розвиток подій** — грішник бачить павутинку й видирається догори, прагне потрапити до раю.
- **Кульмінація** — Кандата дивиться вниз, у пекло, бачить грішників, які лізуть за ним, виявляє свою агресивну егоїстичну сутність.
- **Розв'язка** — павутинка рветься над головою Кандата, грішник тепер назавжди падає до пекла.
- **Епілог** — Будда розмірковує про шанс. Будда й лотоси.

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

Підтекст – неявний,
прихований «під текстом»
зміст художніх образів.

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ

- Нова «Павутинка» уперше була **надрукована в журналі «Червоний птах» у 1918 році.**
- Цей журнал видавала група японських письменників у 1918–1936 роках **спеціально для дітей** з метою розвитку їхньої моралі й талантів.
- Рюноске Акутаґава прагнув у цьому творі **бути зрозумілим дітям і водночас хотів утілити глибокий моральний зміст** у довершеній формі.

Обкладинка журналу (1924 рік)

ВИРАЗНЕ ЧИТАННЯ Й ОБГОВОРЕННЯ НОВЕЛИ «ПАВУТИНКА»

1. Які два світи **розмежовує озеро Лотосів?**
2. Що побачив Будда крізь товщу води?
3. За що Кандата опинився в пеклі?
4. Чому, на вашу думку, Будда звернув увагу саме на нього?
5. Яким чином Будда вирішив урятувати Кандату?

ЧОМУ КАНДАТА НЕ ЗМІГ ВИБРАТИСЯ З ПЕКЛА?

1. Тому, що в нього **не вистачило сил?**
2. Тому, що **надто тонкою була павутинка?**
3. Тому, що **надто багато грішників причепилися** на тоненьку павутинку разом з ним?
4. Тому, що **йому не допоміг Будда?**

Підказка: *«нічого не залишається без відповіді»*
(тобто якщо ти вчиняєш добре, то на тебе чекає теж добро, а якщо погано, тобі доведеться відповідати перед вищою силою).

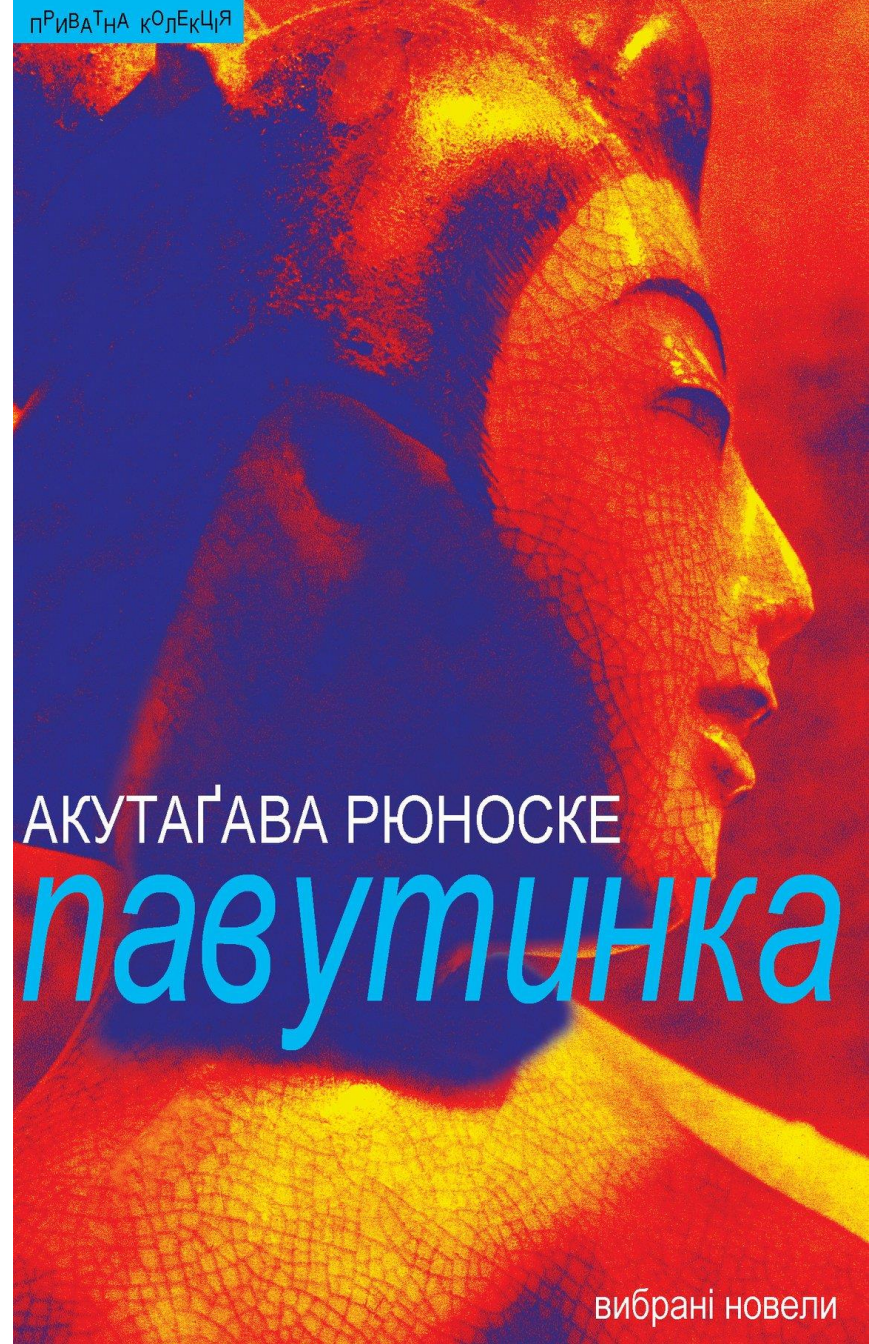
ОСМИСЛЮЄМО ПРОЧИТАНЕ

1. Чи використав, на вашу думку, Кандата свій **шанс на порятунок**?
2. Знайдіть **кульмінаційний момент новели**.
3. Сформулюйте ідеї твору, спрямовані на вдосконалення людського «я», покращання моралі.

ПАСПОРТ ТВОРУ

- **Тема** – протистояння добра та зла. Будда надає шанс Кандаті вибратися з пекла.
- **Ідея** – лише добрі справи допоможуть досягти гармонії з собою.
- **Головна думка** – існує вища справедливість, і за все потрібно платити.

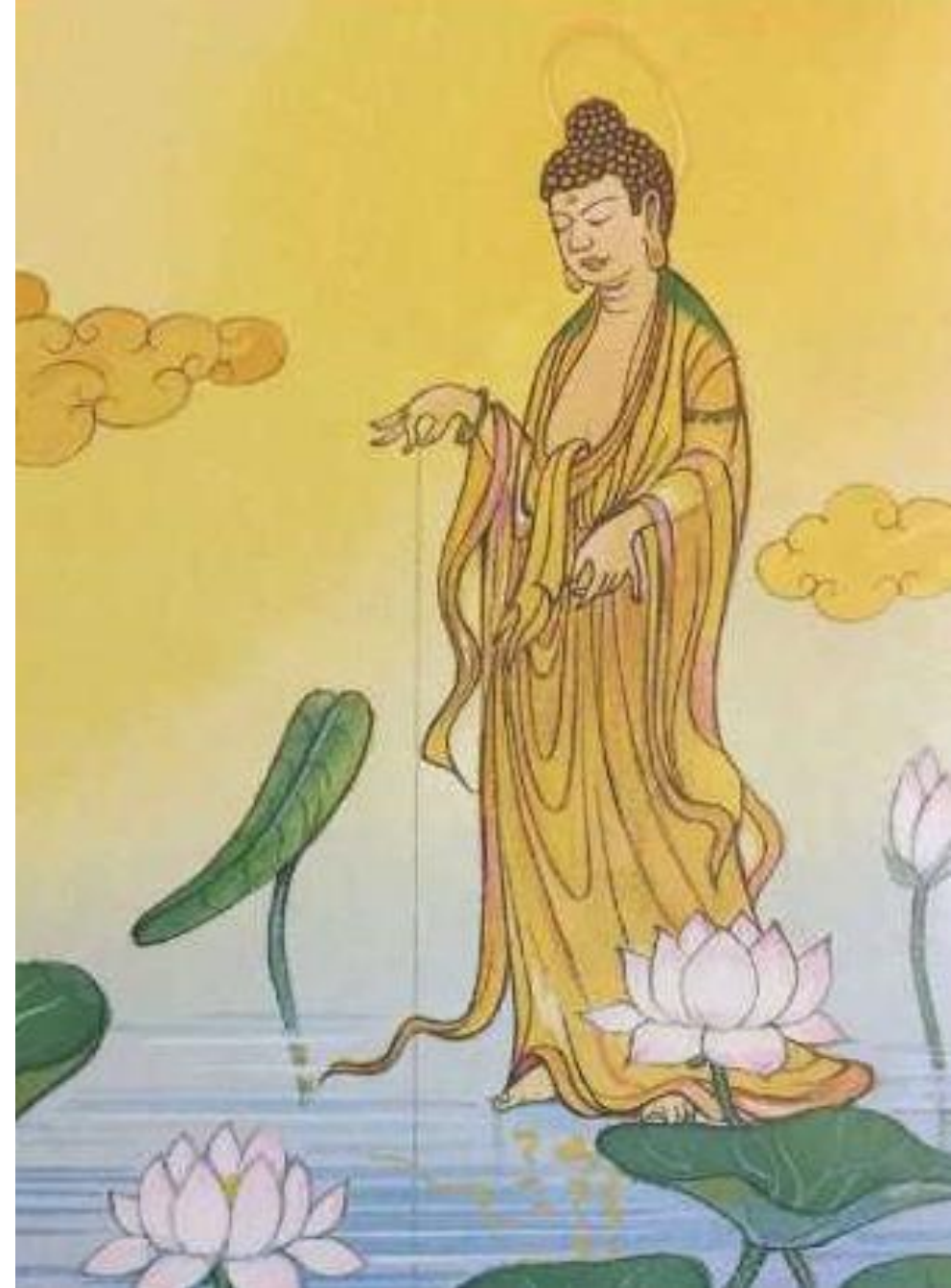
Знайдіть у зошиті (чи підручнику) особливості новели як жанру літератури і визначте, які риси новели є у творі «Павутинка»?

- **Жанр – філософська новела.**
- Твір **короткий за обсягом**, має одного головного героя – Кандату.
- **Сюжет твору напружений**: читач весь час очікує, чи дістанеться Кандата раю;
- **Фінал несподіваний.**
- **Автор порушує важливі питання людського буття** – *сенси життя, місце в ньому милосердя та гуманізму, відповідальності за свої вчинки.*

ЖАНР

ПАСПОРТ

- **Художній простір** – події відбуваються у потойбічному світі: **у раю та в пеклі.**
- **Художній час** чітко прописується **лише для подій, що відбуваються в раю:** з ранку до полудня. У пеклі час зупинився. **В «безодні» панує суцільна темрява.**
- **Композиція.** **Три частини:** Рай – Пекло – Рай (композиційний прийом – **обрамлення**).

БЛІЦ-ОПИТУВАННЯ

- Які **важливі запитання** порушено в новелі «Павутинка»?
- Які **вади людей** засуджуються у творі?
- Як утілено у творі одну з провідних ідей буддизму — **справедливість**?
- До яких роздумів вас спонукала новела Р. Акутаґави?
- Які **рис** **японської національної культури** знайшли відображення в новелі?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Дайте письмові відповіді у зошит.

1. Напишіть, чому автор використав у новелі прийом обрамлення?
2. Поясніть, чому Будда вирішив врятувати Кандату?